

Woord van Herdenking 10 december 2024

Het was zondag op die 10^e december. En in Haamstede ging ds. Voorneveld zoals gebruikelijk op tijd naar de kerk. . En dat raakte mij omdat ik zelf wel weet dat je als predikant soms zomaar van het ene op het andere moment in een onverwachte situatie terecht kan komen. Zonder dat je daar nu direct op bent voorbereid. En als ik me dat zo indenk, dan weet ik dus niet of ds Voorneveld ooit had kunnen vermoeden dat deze dag de rest van zijn leven zo zou gaan tekenen. Gewoon met zijn preek voor die dag in zijn hoofd is hij de kansel opgegaan. Wie weet wat voor mooie woorden hij zijn schapjes wilde meegeven. Ik weet niet wat ds Voorneveld zo in zijn hoofd had zitten. En de eerste psalm werd op die zondag ingezet. En terwijl de gemeente zingt gaat plotseling de deur van de kerk open. En ds. Voorneveld ziet zijn vrouw de kerk binnenstormen. Een beetje verontwaardigd kijken de mensen op. Dit is toch zeker zeer ongepast. En dat voor de vrouw van de dominee. Ze stormt dan ook nog eens de kansel op. En wat zij de dominee influistert dat spreekt boekdelen. In één klap is de dominee zijn preek vergeten. Hij moet terstond naar de 9 gevangenen in één van de bunkers van Haamstede. Hij mag hen bijstaan, want hun laatste uur is bijna geslagen. U begrijpt wel. Dit is wel even een hele omschakeling. Ds. Voorneveld heeft nu een hele andere zorg. Wat moet je in zo'n situatie doen en zeggen? Hij bidt in de pastorie aan God om wijsheid. Hij pakt zijn bijbel en gaat op weg. Eerst naar de commandant van slot Haamstede. Hij pleit nog voor een mildere straf voor deze 9 mannen, waarvan hij er een

toespraak ds. Boevé

aantal ook persoonlijk kent. Maar befehl ist befehl krijgt hij te horen. En hij moet zich ook schikken naar dat lot. Als hij de bunker binnenkomt, dan is hij met de 9 man alleen. Wat zijn zij blij om een bekend gezicht te zien. De komst van de dominee is als een straaltje licht in hun donkere, vochtige cel. Het is ook het laatste moment dat zij nog iets kunnen doorgeven aan de geliefden omdat zij de aarde in een ogenblik voor eeuwig gaan verlaten. Twee van hen schrijven dat ook aan hun vrouwen: Ik groet u voor eeuwig. Kust de kinderen. En vergeef mij. We hadden dit niet zo erg kunnen voorzien. De dominee leest eerst voor uit psalm 23. Zelfs al ga ik door een dal van diepe duisternis. Ik vrees geen kwaad, want gij zijt bij mij. Deze mannen putten troost uit deze woorden. Want juist hun daden van verzet komen voort uit hun geloof. Zij hebben vanuit hun geloof gestreden tegen de vijand. Tegen het kwaad. Tegen de onderdrukking. Tegen de leugens en het bedrog. Tegen het onrecht dat hen is aangedaan. Zij zijn er van overtuigd dat God het zo heel anders heeft bedoeld. Wat is leven in vrijheid toch een Godsgeschenk dat we nooit en te nimmer zomaar voor vanzelfsprekend mogen houden. Als de dominee klaar is, dan vragen ze of hij nog even wil blijven. Ze geven mondeling hun boodschappen door. Ze geven nog hun laatste bezit aan de dominee af om het aan hun geliefden te geven. Dan vraagt één van hen: dominee, kunt u ook psalm 91 met ons lezen. En hij leest: 1 Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen. 2 Ik zal tot den HEERE zeggen: Mijn Toevlucht en mijn Burg! mijn God, op Welken ik vertrouw! Dat is waar deze mannen zich aan

vasthouden, nu zij weten dat zij het aardse leven zullen inwisselen voor de eeuwigheid. God is hun toevlucht. Dat geeft hen op heel bijzondere wijze rust en vrede. Dat is toch blijkbaar mogelijk voor wie zijn hulp van God verwacht. Want dat God een burg is, dat bracht het lied in hen naar boven van Luther.

Een vaste burcht is onze God,
een toevlucht voor de Zijnen!
Al drukt het leed, al dreigt het lot,
Hij doet zijn hulp verschijnen!
De vijand rukt vast aan
met opgestoken vaan;
hij draagt zijn rusting nog
van gruwel en bedrog,
maar zal als kaf verdwijnen

Terwijl ze dat zingen horen ze de laarzen van de Duitse soldaten aankomen. Maar heel wonderlijk, ze houden even stil als zij dit lied zingen. Ds Voorneveld schreef: het leek even of de hemel en de aarde op dat moment elkaar even aanraakten. Deze mannen kregen een vrede en een kracht van boven om dit laatste uur te kunnen verdragen. Nadat het lied beëindigd was zijn ze weggevoerd.

Ds. Voorneveld was een bescheiden man. Hij liep niet met zijn verhaal te koop. Want hij wilde niet dat zijn verslag gelezen werd als een sensatieverhaal. Het is

zeker ook niet bedoeld als een goedkoop kerstverhaal. Maar wat gebeurt is met deze 10 van Renesse, moet wel doorverteld worden aan de volgende generaties. En zo schrijft hij op het laatst: “U kunt hen het beste eren door deze houding: hun geloof navolgen, dat nog steeds tot machtige, tot boven-aardse dingen in staat stelt. Immers nooit kan’t geloof teveel verwachten. En waarom niet? Omdat het zich heeft vastgegrepen aan God, die een vaste burcht is, een toevlucht voor de Zijnen. Dan is hun levenseinde niet vergeefs geweest, maar ze spreken nog nadat ze gestorven zijn. “